

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

18

Schöneberg, 1 Ιανουαρ. 1907.

'Αγαπητέ μοι Κάρολε!

Σοῦ εύχομαι ευτυχισμένον τὸν νέον χρόνον!

"Ελαβα καὶ τὰ φύλλα τοῦ λεξικοῦ σου καὶ τὰ δικά μου γειρόγραφα καὶ σ' εὐχαριστῶ θεριώδες. Στὸ πρῶ τα ἔριξα μιὰ ματιὰ καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ συμπληρώσω διπορῶ ἀλλ' ἥθελα νὰ σοῦ ζητήσω τὴν ἀδειαν ἀν μπορῶ νὰ σοῦ εημειώσω διπορῶ ἀκάδως ἕντεικό. Λ.χ. εἰδα κάπου νὰ γράψῃς «ἀπὸ τὸ ἀντὶ τοῦ». "Αν τὸ ἥθελες, μποροῦσα νὰ τὸ κυττάξω διέκληρο τὸ λεξικό σου.

"Ἐπίσης ἔριξα μιὰ ματιὰ στὶς διορθώσεις στὴ μετάφρασι τοῦ βιβλίου τοῦ Müller καὶ σ' εὐχαριστῶ γιὰ πολλὲς δίκαιες παρατηρήσεις σου. 'Ἐπειδὴ ἵσως σ' ἔνδιαφέρει νὰ μάθῃς ποὺ ἐγελάσθηκες καὶ σὺ συνημειώνω μερικά. "Οὐκ τελεία κίνησις ἀλλὰ πλήρης ἢ διόλκηρος· τὸ τελεία εἶναι ἔνεισμός δπως καὶ τὸ τελείον λουτρόν.—'Αερόλουντρον καὶ ἡλιολυστρον ἐφοβήθηκα νὰ βάλω ὡς λίγο ἀκαθαρεύοντα. 'Ἐν τούτοις εἴδα πῶς τὰ γράφουν καὶ αἱ ἐφημερίδες ἔτσι. —**Συνθετος κίνησις** (Kombinierte) καὶ ὅχι συνδυασμὸς τὸ δόπον δὲν λέγει τίποτε. **Καλλιέργεια** ἀγροῦ, γραμμάτων κτλ. ὅχι ὅμως καὶ σώματος ἢ δέρματος. Τὸ σωστὸ εἶναι περιπολησις καὶ μᾶλλον εὐγενὲς 'Ἐπιμέλεια. 'Άδαης τῆς λατρικῆς εἶναι καλλίτερο ἀπὸ τὸ ἄπειρος. Τὸ «δὲν ἔχωμε νὰ περιμείνωμε πολὺ ἀπὸ αὐτός» εἶναι ἔνεισμός. Τὸ «δὲν εἶναι σκόπιμον, ἐπίσης; ἔνεισμός, Τὸ ἐλληνικὸ εἶναι: «δὲν ἔχει σκοπὸν ἢ λόγον». Στὴν καθαρεύοντα τὸ Dick τὸ λένε: παχύς, τὸ fett λιπαρός ἢ παχύς. Χονδρός ἢ παχὺς στὴν ὄμιλουμένη εἶναι συνώνυμα μὲ τὴ διαφορὰ διτὶ τὸ «χροντρός ἀνθρωπος» μπορεῖ νὰ σημαίνῃ καὶ «βάναυσος». 'Η κίνησις γίνεται δυσκολωτέρα διὰ τοῦ νὰ κλίνωμεν» εἶναι πλέον ἢ ἔνεισμός. Σωστὸ εἶναι δπως τὸ εἰχα «έαν, ἢ ὅταν κλίνωμεν». **Πρόσθιος ἐπιφάνεια** εἶναι ὁρθότατον, ἐνῶ μετώπια μέρη δὲν μπορεῖ νὰ λεχθῇ. **Καταβρεκτήρειν** δὲν εἶναι καταστονιστὴρ ὅπως τὸ ἔκαμαν οἱ δασκάλοι ἀπὸ τὸ κοινῶς λεγόμενον καὶ πασίγνωστον «ντούνς» (κατατόνησις)—θέσις τοῦ καθίσματος εἶναι ἢ γυμναστικὴ ἔκφρασις καὶ ὅχι καθιστικὴ θέσις. —**Άσκηση** πίεσιν καὶ ὅχι ἐφαρμόζω. 'Η χειρ ἀναλαμβάνει τὴν κίνησιν ἢ τιθεται εἰς κίνησιν καὶ ὅχι εἶναι εἰς λειτοτρύπαν. Τὸ πηγαίνει καιρὸς χαμένος εἶναι ἐλληνικὸ δύσο καὶ γερμανικό. —**Δέν** χρειάζεται οὐδὲν δργανον, εἶναι καλλίτερον ἀπὸ τὸ «Δὲν χρειάζεται παντὸν μπολύτως δργανον» «ἢ δὲν χρειάζονται διό-

λον δργανα». —Στὴ γλῶσσα μας δὲν ἔχουμε κανόνα ἀπαγορεύοντα δύο ἀρνητικὰ ὅπως ἔσεις. Οἱ πρόγονοι τοῦ Χατζηδάκη δὲν ἔχω τὶ τὸν κακὸ ψυχρὸ τοῦ Κόντου ἔκαναν. 'Υπάρχουν περιστάσεις ποὺ μεταχειρίζομεθα μόνον τὸ δέν : Π. χ.—Γιατὶ δὲν πᾶς στὸ Παρίσι ;—Γιατὶ δὲν ἔχω λεπτά. 'Αλλὰ συνήθως μεταχειρίζομεθα δύο ἀρνητικά, Π. χ. Δὲν ἔχω κανένα γνώριμο· δὲν ἔχω καμμιὰ βοήθεια.—Κανόνα δὲν μπορῶ νὰ βάλω ἀλλὰ τὸ αὐτὶ μεν στὴν περίστασι αὐτὶ δὲν τὸ δέχεται χωρὶς δύο ἀρνητικά.—Τὶ τὸ δξιοζήλευτον καὶ τίποτε τὸ . . . εἶναι τὸ ίδιο.—Νὰ σοῦ γινῃ συνήθεια καὶ ὅχι : νὰ σοῦ γινῃ μυστικόν "Α θέλης τὴ δευτέρα λέξι, πρέπει νὰ πῆς : νὰ σοῦ γινῃ δευτέρα φύσις.

'Εκτελενούτες μῆς εἶναι ἡ καθιερωμένη ἀνατομικὴ ὀνομασία. 'Εκτατικός δὲν εἶναι σωστό. Τὸ «Geraden Muskeln» δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάμω «εύντενεῖς μῆς» ποὺν βεβαιωθῶ διτὶ τὸ λέν ἔτσι.—**Άσθενης** ἐνέργεια καὶ ὅχι ἐλαφρὰ ἐνέργεια. Τὸ Punkt χρόνος ὅπως τὸ λές τὸ βρίσκω καλλίτερα ἀπὸ σημεῖα ποὺ τὸ εἰχα ἔγω. Αὗτα ὅλα ὅμως πρέπει νὰ τὰ τὸ ίδη ειδικός. 'Ως πρὸς τὸ Halnūbangen ἥθελαι νὰ ξέρω ἀν εἶναι αὐτὴ ἢ δύομασία τῶν ἀσκήσεων τοῦ λαιμοῦ στὰ γερμανικὰ γυμναστικὰ βιβλία. "Αν εἶναι πράγματι, τότε καλὰ τὰ ἔχω «ἀσκήσεις τοῦ αὐχένος» γιατὶ ἔτσι τὶς λένε τὰ δικά μας βιβλία. "Αν τὰ δικά σας λένε «Nackenübungen» τότε πρέπει νὰ βάλω «τοῦ τροχήλου». "Αν μποροῦσες νὰ τὸ μάθῃς θὰ μὲ διορθώνωες ἀν μὲ διωφτάζες.

Τὸ Wkgalau τὸ καταλαβαίνω ἀλλὰ δὲν βρίσκω τὴν ἐλληνικὴ ἔκφρασι. 'Ηθελαι νὰ πῶ «αἰώρα ζυγοῦ», ἀλλὰ δὲν εἶμαι βέβαιος ἀν τὸ λέγουν. 'Ἐν ἀνάγκη θὰ τὰ παρακαλείψω δισλον, δπως παρέλειψα καὶ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἀσπρορρούχων τῆς κυρίας Μύλλερ διότι μόνον μὲ τὰ ἀντίστοιχα γαλλικὰ ἀποδίδονται. Normal unkerklüder κτλ. δὲν τὰ ξέρομε ἐμεῖς.

Ober Körper καὶ Κυμρί δὲν κάναμε διάκρισι στὴ γυμναστικὴ καθώς ἐπείσθη.

Τὸ Armp τὸ κατάλαβα πῶς θὰ οὲ ξεφνίσῃ ποὺ τὸ βλέπεις χειρ καὶ γι' αὐτὸ οὲ προειδοποίησα. Εἶναι σφάλμα τῶν λεξικῶν καὶ δσων παρασύρονται ἀπὸ αὐτὰ ποὺ τὸ μεταφράζουν βραχίων. Σέρι λέγει δ λαός διλο τὸ μέλος ἀπὸ τὸν ὥμο δς τὶν ἀκρη τῶν δακτύλων. Μὲ πονεῖ ἢ πιάσθηκε τὸ χέρι μου λέμε καὶ ὅχι τὸ μπράτσο, δς καὶ ἔχω ρεματισμό στὸ χέρι καὶ δὲν ἔννοοῦμε τὸ Η αι d ποὺ λέτε σεῖς. Στὴν καθαρεύοντα : Armp—χείρ. Oberarm—βραχίων, Σπλέταρ—ἀντιβράχιον. Hand—Ακρα χειρ. "Είσι τοῦ κάχιστον καθιερώθη στὰ γυμναστικὰ βιβλία.

Τὰ τειταμένα καὶ κεκαμμένα εἶναι ψωμοτύρι (συνηθέστατα δηλ.) στὰ γυμναστικὰ βιβλία.

Τὸ «Nacken» τὸ θέγω ίνίον στὴν περίστασι ποὺ στηρίζονται τὰ χέρια στὸν αὐχένα, διότι ἐμεῖς τὸ λέμε

«μὲ τὰς χειρούς ἐπὶ τοῦ ἵνου». Ὁ ἀξιωματικὸς ποῦ θὰ ἐπιθεωρήσῃ τὸ τεχνικὸν μέρος εἶναι εἰς θέσιν νὰ βρῇ τὴ διαφορὰ ἀν ὑπάρχῃ καὶ νὰ μᾶς γλυτώσῃ καὶ εἴσε κ' ἔμε ἀπὸ πονοκεφάλισμα.

Τὸ «δύναμια» καὶ «ἡμπορῶ» εἶναι ἀμφότερα εὐ-χρηστα στὴν καθαρεύουσα.

Γράφω «προχωρημένος» γιατὶ μὲ ὅλον τὸν ἄγωνα τῶν δασκαλῶν νὰ τὰ διατηρήσουν πάει καλιά του τὸ Κε. Τὸ Πε ὅμως τοῦ «συμπειλεγμένος» ἀντέχει ἀκόμα καὶ ἵσως ἕκεῖ ποῦ τὸ χρειάζεται κανεὶς ἔχει τὴ θέσι του.

Μὰ σὺ πάλι, εὐλογημένε, ποῦ μοῦ λὲς **ἀναδιπλωσι** τὸν ἀναδιπλασιασμό; Δὲν τὸν ἀφίνει ποῦ ψήφησε, θέλετε νὰ τὸν νεκραναστήσετε γελοιογραφῶντας καὶ νὰ τὸν ἁναθυμῆτε στὸν κόσμο ποῦ ἀρχισε νὰ συνηθίζῃ μὲ τὴ στέρησί του; Μοῦ θυμίζεις κάπιο γραμματικογράφο τῆς γραμματικῆς ποῦ μετέρριψε τὸ ἀποβολὴ φωνήνετος «ἀπόρριμα» ἢ «ἀπόρριξι» καὶ τὸν Καρκαβίτσα ποῦ θέλει τὰ ζῶα «ζᾶ» καὶ τὸ «συνοικέσιο» «συγκέσιο». Ἡ τάσις αὐτὴ τὶ διαφέρει ἀπὸ τὴν τάσι τοῦ Κόντου νὰ κάμη καὶ τὰ μακαρόνια «σκωληκίδες»!

Καὶ νὰ τὸ κάνωμε ἔμεῖς οἱ ρωμιοί, ποῦ δὲ μποροῦμε νὰ κάμωμε διάκρισι μεταξὺ ἐφικτοῦ καὶ ἀνεφίκτου, μεταξὺ σκοπίμου καὶ ἀσκόπου (ἴδε καὶ τὴν πολιτική μας), ὑποφέρεται ἀλλὰ σὺ δὲ γερμανός!

Ἄλλα μοῦ φαίνεται κακοσημαδιά, πρωτοχρονιὰ σήμερα, νὰ σοῦ μιλῶ γιὰ τὸ ἀξιοθήγητο γλωσσικό μας ζήτημα ποὺ δὲν ἔμιλησα ὅλον τὸν περασμένο χρόνο γι' αὐτό.

Ἄς δοῦμε τώρα τὶ θὰ μᾶς φέρῃ δὲ γένος.

Ἐγὼ θὰ ἴμουν εὐχαριστημένος ἀν μᾶς ἔφερον τὸν Καρκαβίτσα ἔδω, ἀλλὰ δὲν τὸ πιστεύω.

Ἐσένα τὶ θέλεις νὰ σοῦ εὐχηθῶ; δὲν ἔρω τὸν πόθους σου ὥστε νὰ διαλέξω τὸν καλλίτερον. «Ἐναν ποὺ μαντεύω: τὴν ἀποκατάστασι τῆς ὑγείας τῆς ἀγαπητῆς σου μητέρας, σοῦ εὐχομαι ἀπὸ καρδιὰ γιὰ τὴν ταχεῖαν ἐκπλήρωσή του καὶ

Σὲ φιλῶ ἀδελφικά

Κώστας

Υ. Γ. Ἐξέχασα νὰ σοῦ πῶ κάτι τὸ ὅποιον ἐλπίζω νὰ μὴ παρεξηγήσῃς. Ἀφοῦ καταγίνεσαι μὲ τὴ γλῶσσα μας θὰ σοῦ συμβούλευα νὰ διαβάζῃς Ἑλλην. Ἐφημερίδες ὅπου ἡ γλῶσσα ἀναπτύσσεται καὶ ἀπλοποιεῖται μὲ ὅλα τὰ δεσμά τῆς καθαρεύουσας. Γιατὶ βλέπω ἀπὸ τὰς διορθώσεις ποῦ κάνεις διὰ μερικὰ πράγματα σοῦ διαφέργουν ἐντελῶς καὶ ἰδίως γελιέσαι στὸ τί εἶναι ἔεισμός καὶ τί ἔστω δανεισμένον ἀπὸ τὶς εὐ-ρωπαϊκὲς γλῶσσες ἀλλὰ καθιερωμένο πιά. Τὸ νὰ μὴ διαβάζω πρὸ χρόνων ἐλληνικὰ ὅσο ἔπειτε τὸ βλέπω πῶς μ' ἔτημισθε κ' ἔμένα καὶ μ' ἔκαμε ὥστε νὰ ἔχασω πολλὰ στοιχεῖα καὶ νὰ κάνω γερμανισμοὺς διαν γράφω χωρὶς ἔξ ἀλλου νὰ ἔρω γερμανικά. Δυ-στυχῶς δὲν λαβαίνω κ' ἔγρω παρὰ τὴν Ἐστία μόνον

στὴν διοία ματιὲς όχινω μόνο διότι εἶναι ἀρκετὰ κρύο φύλλο. "Αν θέλης σοῦ τὴν στέλλω.

19

Schöneberg, 8 Ιανουαρίου. 07.

Άγαπητὲ Κάρλε!

Κρῦμα ποὺ δὲν μοῦ ἔγραφες πρωτήτερα ὥστε νὰ ἐκύπεταζα μὲ περισσότερο θάρρος τὰ χειρόγραφά σου, τὰ ὅποια σοῦ ἔπιστρέψω μὲ μερικὲς σημειώσεις μου ζητῶντας σου συμπάθεια γιὰ τὴν φλυαρία τῶν τελευταίων. "Αν εἴμουν «εἰδικός» σ' αὐτὰ θ' ἀπέφευγα βέβαια πολλὲς ταύτολογίες καὶ περιττολογίες. Οπωςδήποτε ἐλπίζω κάτι νὰ σοῦ χρησιμεύσουν καὶ είμαι πρόθυμος πάλι νὰ σὲ βιοτήσω σὲ δ, τι μπορῶ, ἀν μοῦ δόσης τὴν ἔξηγησι τῶν δισων δὲν ἔνόησα.

Συνεννόησιν μὲ τὸν ἐκδότην καὶ ἀμοιβήν δὲν δέχομαι κατ' οὐδένα λόγον. Δὲν είμαι γλωσσολόγος οὔτε λεξικογράφος. "Ο, τι μπορῶ νὰ κάμω θὰ τὸ κάμω προθυμότερα ἀπὸ τὸ πρὸς ἔσε καθηκόν μου καὶ ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον μου πρὸς τὸ πρᾶγμα, διότι δὲν θέλω νὰ γίνη ἀντικείμενον ἐπιθέσεων τὸ λεξικό σου ἀπὸ Χατζιδάσκιδες κλπ. Αὐτοὶ δόπλα γνωρεύουν τὰ ὅποια πρέπει νὰ προσέχωμε νὰ μὴ τοὺς δίνωμε.

Τὸ λεξικό σου μποροῦσε νὰ πληρώσῃ μὲ τὰ σωστὰ μιὰν ἔλλειψι μὲν ἔβαζες λίγο περισσότερον κόπο. 1) Νὰ κυττάζῃς τὸ λεξικὸ τῆς ἀρχαίας γιὰ τὰς λέξεις τῆς καθαρεύουσας. 5) Νὰ κατατάξῃς σὲ τμήματα τὶς λέξεις ποὺ δὲν ἔχεις βεβαιώτητα καὶ νὰ τὶς υποβάλλῃς σὲ εἰδικούς. "Οσο γιὰ τὶς νομικὲς ἐκφράσεις εἶναι ἔνας νομικὸς αὐτοῦ στὴ Λειψία καὶ τὸν γνωρίζω καὶ σὲ βάζω σὲ σύνδεσμο, ἀν θέλῃς ἡ τὸν ρωτῶ μὲ γράμμα ἔγω. Γιὰ τὶς ιατρικὲς ρωτῶ ἔδω διὰ τὸν ἀδελφού μουν. Γιὰ τὶς μηχανικὲς εἶναι δ Γεννηματᾶς (ἥλεκτρολόγος καὶ μηχανικὸς) ποὺ ἥταν πέρυσι στὸ Μόναχο. Είναι συνεργάτης τοῦ Νουμᾶ καὶ ἀπ' αὐτὸν μαθαίνεις ποὺ βρίσκεται. Γιὰ τὶς ἀναγόμενες σᾶλλες τεχνικὲς σφαῖρες θὰ φροντίσῃ δ Καρκαβίτσας ποὺ γνωρίζει δόλο τὸ Ρωμέϊκο, ψυχὴ καὶ πρόσωπα. "Ο Βλαχογιάννης, ἐπίσης καὶ δ Γρυπάρης ποὺ ἔρει καὶ καλὰ ἀρχαία καὶ καθαρεύουσα, θὰ είναι πρόθυμοι νὰ σὲ βιοτήσουν. "Ο Γρυπάρης τὸ ἔρεις πῶς ἀρραβωνιάσθηκε μὲ τὴ δημαρχοπούλα τοῦ Χρυσοῦ (κοντά στοὺς Δελφοὺς) καὶ είναι καθηγητὴς γυμνασίου στὰ Σάλωνα ("Αμφισσα");

Μόνον μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ γίνονται σωστὴ δουλειά!

Νὰ ήξερα ἔγω ἡ καὶ νὰ είχα ἐλπίδα νὰ μάθω τόσα γερμανικὰ ὅσα σὺ ἐλληνικά, τὶ ἀλλο ἥθελα! Τὸ δ, τι γελιέσαι σὲ πολλὰ είναι φυσικότατο. "Αφοῦ γελιούμαστε ἔμεῖς. Μᾶς κατήντησαν καὶ ἡ δημοτικὴ καὶ ἡ καθαρεύουσα ἔεινες, πηδοῦμε, σὰν τόπια, ἀνάμεσα σὲ δυο τούχους, ἀπὸ τὴ μιὰ στὴν ἄλλη.

Σοῦ στέλνω τρεῖς τέσσαρες «Ἐστίες» καὶ ἀν λάθης καιρὸν κύρταξε τὰς λέξεις ποὺ σοῦ σημειόνω μὲ μολύβι. «Ισως σὲ κάτι νὰ σοῦ χρησιμεύσουν καὶ τὸ περισσότερο γιὰ νὰ πεισθῆς πῶς προχωρεῖ ἡ ίδεα μας. Καὶ ἡ «Ἐστία» εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ συντηρητικὰ φύλλα. «Η «Ἀκρόπολις» εἶναι ἡ μισὴ σχεδὸν στὴ δημοτική.

Σοῦ ζητῶ κ' ἐγὼ συμπαθεια γιὰ τὴν ὑποψία μου ὅσαν ἀφορᾶ τὴν ἀναδίπλωσι. Τὴν ἔκαμες ὅμως μὲ δόλο τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδημοτισιστῆς τάσεώς σου, ἐστω καὶ unbenunt, χαλόι σου !

Φαίνεται ὅτι παρεννόντας τὸ σκοπὸν μου ποὺ σοῦ ἐγημέωσα ποὺ γελάσθηκες στὴ διόρθωσι τῆς μετάφρασῆς μου. γιὰ νὰ λές ὅτι μ' ἔβλαψες ! 'Απεναντίας σοῦ χρωστῶ χάρι· γιὰ τές δρθὲς παρατηρήσεις σου καὶ τές ἀντιπαρατηρήσεις μου σοῦ τὶς ἔστειλα μῆπως τυχὸν καὶ σοῦ χρησιμεύσουν πουθενά.

«Η εἰδησὶς ὅτι ἡ μητέρα σου εἶναι ἐκτὸς κινδύνου καὶ νὰ σὲ λιγοῦ θά τὴν ἔχῃς πάλι κοντά σου, μᾶς εὐχαρίστησε πολὺ. Λέγε της πάντα πολλὰ χαιρετίσματα.

Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὶς εὐχές σου γιὰ τὰ χριστούγεννα μου ἀν κ' ἐγὼ γιορτάζω πάντα τὰ χριστούγεννα τῆς γυναίκας μου.

Γιὰ τὸν ἐρχομό μου δὲν ξέρω τίποτε ἀκόμα. «Ο τοκετὸς ἀναβάλλεται ἀπρόσπιτως. Φαίνεται ὅτι γελάσθηκε ὁ γιατρὸς ποὺ τὸν δρισε πρὸ τοῦ νέου ἔτους. 'Οπωσδήποτε ὅμως δὲν μπορεῖ ν' ἀργήσῃ παρὰ μέρες μόνον.

Χωρὶς νὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι ἀρρωστη, ἡ μικρή μας, δὲν εἶναι τόσο καλά. Τιποτένιο πρᾶγμα δὲλλὰ δυσάρεστο. Φαίνεται ὅτι τὸ κρύο τῆς ἔφερε κάποια διατάραξι στὸ στομάχι κ' ἔνοχοι εἴμεθα ἔμεις ποὺ θέλαμε νὰ τὴν σκληραγγήσωμε.

Είμαι περίεργος ἀν ἐφαρμόζῃς τὸ «Σύστημά μου» καὶ τὶ ίδεα ἔχεις γι' αὐτό. «Έδω ἄκουσα ὅτι ἔβλαψε πολλούς.

Στὸν κ. Tillge ἔγραψα κ' ἐγὼ ἀλλὰ δὲν ἔλαβα ἀπάντησι. Μοῦ φαίνεται περίεργο, ἐκτὸς ἀν δὲν εἶναι στὴν Κοπενάγη. «Ἐγὼ διφείλω νὰ τοῦ κάμω γνωστὸν ὅτι ἐτελείωνα ἐντὸς τῆς προθεσμίας τὴν μεταφρασι τὴν δύοια ὑποδέτω νὰ μὴ ἀλλάξεις γνώμη καὶ νὰ μὴ τὴν χρειάζεται πλέον.

Σὲ φιλῶ ἀδελφικὰ
Κώστας

20

Βερολίνο 14. 7βρ. 07

* Αγαπητὲ Κάρλε !

Ἐνχαριστῶ γιὰ τὴ γενναιοδωρία σου, ἀλλὰ μιὰ ἔξηγησις : τὶ πολιτισμὸν ἔννοεις νὰ μοῦ δόσῃς νὰ πάρω μαζί μου στὴν πατρίδα μου ; Καισαροῦ βιζαντινοῦ ἡ σχολαστικο-βιζαντινοῦ ; Μάγμα καὶ τῶν δυὸς ἔχομες δόκετο καὶ ἀντιπρόσωποι τους τὰ δύναματα ποὺ

μᾶς ἀναφέρεις γιὰ πρότυπα. Τῷβαλαν λοιπὸν κανόνα καὶ αὐτό ! Σὲ βεβαιόνω ὅτι ἐδιάβασα ἀσχάτως ἓνα βιβλίο ἐνὸς ὀπαδοῦ των καὶ δὲν ἐπρόσεξα τὸ νεωτερισμὸν αὐτό ! Τώρα ποὺ μὲ κάτιες προσεκτικὸ τὸ βλέπω. «Ἐχω ἀδικο ! ! ! Καὶ μαζί μου κάθε ἀψυχαριστος ρωμηός ποὺ δὲν ἀντελήφθη τὴν μεγάλη ἐπανάστασι : «Οχι (:) ἀλλά (·) ! ! ! Σᾶς ἐβαρέθηκα πιά, βιζαντινές μοῆγλες καὶ δὲν ἔννοιω πλέον νὰ ἔλθω οὕτε σὲ κοινβέντα μαζί σας. «Αλλες, ἀλλες ὅμιλίες ...

Χαίρομαι πολὺ ποὺ θὰ ἔλθης, ἀφοῦ δὲν μπορῶ ἐγὼ νὰ ἔλθω. «Η ἀρρώστεια μου εἶναι ρευματισμό. Τοὺς ἐπῆρα στὴ Φιλανδία, στὴν ἔξοχή, ἀλλὰ κ' ἐδῶ δὲν είμαι καλλίτερα.

«Η διεύθυνσις τοῦ Κωνσταντινίδη εἶναι Zena Egurterstr. 50. «Ἐδιάβασες τὸ βιβλίο του ; *) Νὰ ἐπὶ τέλους ἔνας ωμοίος μὲ σκέψη μεθοδική κ' ἐλεύθερη. Στὴ μεγάλη Ρωσία (ὅχι τὴν τσαρική) ἀναπτύχθηκε αὐτή ἐκεῖ ἀνοίχθηκε τὸ πνεῦμα του. Τώρα, μὲ τὴ σημείωσι στὸ ἀρχό τοῦ Δελμούζον γιὰ τὸ βιβλίο του, ποὺ συγάδευσε τὴ δημοσίευσι του δ Νουμᾶς, θὰ ἐπείσθη πιστεύω ὅτι τις δημοτικιστῶς τοὺς είδε μὲ τὰ μάτια τοῦ Δελμούζου. Στὴ Zena, ποὺ τὸν είδα, συμφώνησε μαζί μου ὅτι οἱ καθαρευουσιάνοι είναι συνεπέστεροι τούλαχιστον στὴν ψεύτικη ἀρχῇ τους κ' ἐπὶ τέλοντο φιλελεύθεροι στές πολιτικές των ίδεες. Τώρα ἔλπιζω νὰ τὸ δῆ ὅτι οἱ δημοτικισταὶ είναι τὸ δημοσιοδρομητικάτερο στοιχεῖο, τὸ καθαρούντα πολλά κορυφωμα στὴ χώρα μας.

Τοῦ λεξικοῦ σου τὸ κύτταγμα είμαι πρόθυμος νὰ τὸ ἀρχίσω δταν γίνω καλλίτερα. Πρὸς τὸ παρόν δὲν μπορῶ νὰ καθήσω ὥρα πολλὴ στὸ τραπέζι νὰ ἐργασθῶ κ' ἔτσι πάγε δ καιρός μου χαμένος. «Η περίπατο ἡ ξαπλωμένος.

Γράψε μου σὲ παρακαλῶ τὴ διεύθυνσι τῆς μνηστῆς σου.

Μὲ πολλοὺς χαιρετισμοὺς ἀπὸ δόλους μας.

Σὲ φιλῶ
Κώστας

Τὸ ἐρχόμενο φύλλο τοῦ «Νουμᾶ» θὰ βγεῖ στὴν κανονική του ἡμερομηνία, τὴν πρώτη τοῦ Φλεβάρη. Οἱ φιλότιμοι ἐργάτες τοῦ Τυπογραφείου ·Κράτος·, ποὺ τυπώνεται τώρα δ «Νουμᾶς», μᾶς σώσανε ἀπ' αὐτή τὴ ντροπή, ποὺ κράτησε ἀρκετοὺς μῆνες τώρα, κ' ἔτσι πιὰ δ «Νουμᾶς» δὼ κ' ἐμπρός θὰ βγαίνει ταχικά στὴν πρώτη καὶ στὶς δεκαπέτε κάθημα.

*) Σημ. τοῦ Νουμᾶ. Μίλασι γιὰ τὸ περιλάλητο βιβλίο τοῦ κ. Γ. Σκληροῦ (Κωνσταντινίδη) «Τὸ κοινωνικὸν μας ζήτημα».